สรุปรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การจัดทำแผนความร่วมมือการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน : วนเกษตร สวนยางยั่งยืน พื้นที่ภาคใต้
วันพุธที่ 5 เมษายน 2566
ณ ห้องประชุมศิวา 2 โรงแรมศิวารอยัล อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
และออนไลน์ผ่านระบบ Zoom

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น. ตามกำหนดการ ดังนี้

กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุม *โดย นายปัญญา ชูสกุลวงศ์ ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดพัทลุง*

ยินดีต้อนรับทุกท่านสู่จังหวัดพัทลุง ข้อมูลเบื้องต้นของจังหวัดพัทลุง มีพื้นที่ปลูกยางประมาณ 800,000 ไร่ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับการยางจังหวัดพัทลุง ประเภทเจ้าของสวนยางประมาณ 80,000 ราย เป็นผู้กรีดยางประมาณ 11,853 ราย บริบทสวนยางในจังหวัดพัทลุงสวนใหญ่เป็นสวนยางผสมผสานแบบดั้งเดิม สำหรับการเพิ่มประโยชน์ในสวนยางจะอยู่ที่การบริหารจัดการของเจ้าของสวนยาง ซึ่งในจังหวัดพัทลุงมีการปลูกพืชสมุนไพรในสวนยางเป็นพืชอาหาร การดำเนินงานร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ที่สนับสนุนการเพิ่มพื้นที่อาหารในสวนยางพารา สามารถสนับสนุนงานของ กยท. ได้ในระดับหนึ่ง และยินดีที่จะร่วมกันสร้างอาชีพเสริมให้เกิดขึ้นในสวนยางพารา

นำเสนอกระบวนการขับเคลื่อนงานเกษตรและอาหารในภาคใต้ *โดย นายทวีวัตร เครือสาย สมาคมประชาสังคมจังหวัดชุมพร*

สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับงบสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินงานในประเด็นความมั่นคงทางอาหาร โดยมีสมาคมประชาสังคมจังหวัดชุมพร เป็นทีมประสานร่วมกับเครือข่ายเกษตรและอาหารสุขภาพภาคใต้ ขับเคลื่อนงานระบบเกษตรและอาหารสุขภาพภายใต้กรอบ 6 เรื่องที่สำคัญ ได้แก่ 1) เกษตรสุขภาพ 2) ฟื้นฟูระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม 3) พันธุกรรมท้องถิ่น-พืชอัตลักษณ์ 4) สุขภาวะชาวประมง 5) สุขภาวะชาวสาวยาง-ปาล์มน้ำมัน และ 6) จัดการตลาด (ผู้ผลิต-ผู้บริโภค)

มีหลักคิดสำคัญในการดำเนินงาน 3 เรื่อง คือ 1) หลักประกันในชีวิตรวมถึงเรื่องรายได้ 2) อธิปไตยทางอาหารหรือความมั่นคงทางอาหาร พอเพียง เข้าถึง ได้ประโยชน์และมีศักยภาพ และ 3) จัดความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค โดยเฉพาะเรื่องการประกอบการซึ่งเชื่อว่าจะเป็นหัวใจหลัก ในภาคใต้ โดยเฉพาะปัจจัยความไม่มั่นคงของคุณภาพชีวิตคนภาคใต้มี 8 เรื่องสำคัญ คือ 1) ปัจจัยการผลิต 2) เรื่องทรัพยากรที่เสื่อมโทรม 3) ขาดแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานภาคเกษตร 4) การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ 5) การผลิตและการตลาด 6) นโยบายของรัฐ 7) การค้าเสรี และ 8) การเข้าถึงอาหารปลอดภัย

ภาคใต้มีพื้นที่ทำการเกษตร 44.2 ล้านไร่ ทำการเกษตร 21.7 ล้านไร่ ทำสวนยางพารา 14 ล้านไร่ โดยค่าเฉลี่ยของเกษตรชาวสวนยางอยู่ที่ 11.2 ไร่ต่อครัวเรือน(ภาพรวมของประเทศ) จากปัญหาการลดลงของพื้นที่ทำการเกษตรนำไปสู่การพูดคุยในเวทีงานสร้างสุขภาคใต้ มีการจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายให้มีการเพิ่มพื้นที่อาหารในสวนยางพารา ควบคู่กับการกรีดยางและแก้ไขปัญหารายได้ลดลงจากราคายางพาราที่ตกต่ำ และยังมีเวทีสมัชชาสวนยางยั่งยืน ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้โดยเฉพาะนโยบายการทำเกษตรกรรมยั่งยืนในสวนยางพารา ได้มีการจัดเวทีหารือร่วมกับการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) และสำนักงานปฏิรูปที่ดิน (สปก.) มีการกำหนดเป็นแผนปฏิบัติราชการ จัดทำคู่มือการส่งเสริมเรื่องเกษตรผสมผสาน มีการขับเคลื่อนร่วมกันใน 3 เรื่อง คือ 1) ขับเคลื่อนประเด็นสวนยางยั่งยืนตามมติ กทย./สปก. 2) ขับเคลื่อนและขยายผลรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืนในภาคใต้ และ 3) ขับเคลื่อนให้เกิดชุมชนสีเขียวตามมติสมัชชาเชิงประเด็น ประเด็นหลักนี้จะสอดคล้องกับ พรบ.อาหารแห่งชาติปี 2555 พรบ.พันธุ์พืช 18 คณะกรรมการเกษตรกรรมยั่งยืนระดับชาติ แผนพัฒนาฯฉบับที่ 13 แผนปฏิบัติราชการของ สปก. ร่วมถึงแผน กยท.ที่จากปี 2564 ปรับวิธีการส่งเสริมเกษตรกร เช่น พืชร่วมยางปี 2555 เปลี่ยนเป็นขับเคลื่อน กยท.แบบ3 จากเกษตรผสมผสานเป็นสวนยางยั่งยืน BCG Model แปลงต้นแบบศูนย์เรียนรู้ เป็นต้น และ สปก.มีการคัดเลือกแปลงต้นแบบวนเกษตร ซึ่งในภาพรวมทั้งหมด 3 ส่วน เครือข่ายภาคประชาสังคมและภาควิชาการร่วมกันขับเคลื่อนของ กยท.และ สปก. มีศูนย์เรียนรู้และแปลงต้นแบบ 170 ราย ข้อมูลเหล่านี้จะเตรียมจัดส่งให้ทุกจังหวัด เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้แต่ละจังหวัดรู้ว่ามีคนที่ทำเรื่องนี้อยู่ที่ไหนบ้าง

ผลจากการลงไปร่วมขับเคลื่อนงานร่วมกัน พบว่า ทางออกของเกษตรกรรายย่อย คือ เรื่องเกษตรกรรมยั่งยืน และปัญหาที่พบคือ การขยายผลพื้นที่เป้าหมายยังไม่บรรลุตามจำนวนที่ตั้งไว้ กลยุทธ์จุดเน้นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน คือ

1) กยท. และ สปก.ทำงานร่วมกับสถาบันเกษตรกร (กลไกสำคัญในการขยายผล) การกระตุ้น-ติดตาม การสร้างแรงบันดาลใจ แรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรหันกลับมาทำเรื่องนี้ โดยเฉพาะการตอบโจทย์เรื่องความมั่นคงทางอาหารและอาชีพ

2) การงานกับศูนย์การเรียนรู้หรือแปลงต้นแบบ เช่น โรงเรียนใต้โคลนยาง(พัทลุง) ศูนย์เรียนรู้สวนยางยั่งยืน จะเป็นจุดที่สร้างแรงบันดาลใจหรือแรงจูงใจให้กับเกษตรกรทั่วไปได้

3) เกษตรกรรุ่นใหม่มีจำนวนน้อย โดยค่าเฉลี่ยแรงงานเกษตรอยู่ที่อายุวัย 57 ปีขึ้นไป ดังนั้นการส่งเสริมให้เกิดกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่จะเป็นทางเลือกที่สำคัญ และหัวใจสำคัญคือทำอย่างไรให้เกษตรกรรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ถึงการประกอบการที่ครอบคลุมไปถึงการผลิต แปรรูป มาตรฐาน และการตลาด ซึ่งเป็นหนึ่งแรงจูงใจหนึ่งที่จะทำให้คนรุ่นใหม่หันกลับมาทำในเรื่องของเกษตรกรรมยั่งยืนได้

กล่าวเปิดงานและบรรยาย เรื่อง นโยบายและแผนงานความร่วมมือส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน : สวนยางยั่งยืน

โดย นายชำนาญ ธนะภพ หัวหน้ากองถ่ายทอดเทคโนโลยี ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาการผลิต การยางแห่งประเทศไทย

แนวนโยบายของการยางแห่งประเทศไทย ทางสหภาพยุโรป (EU) ออกกฎหมายว่าด้วยสวนยางที่ปลอดการตัดไม้ทำลายป่า คาดว่าจะมีการบังคับใช้กลางปีนี้ ในเรื่องนี้ทางการยางแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการที่จะป้องกันปัญหาในเรื่องของสินค้าและผลิตภัณฑ์ยางพาราที่ส่งออกให้กับกลุ่ม EU ประเด็นสำคัญคือ กฎหมายฉบับดังกล่าวมีสินค้าจำนวน 7 ชนิดที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ คือ 1) ยางพารา 2) ปาล์มน้ำมัน 3) เนื้อวัว 4) ไม้ 5) กาแฟ 6) โกโก้ และ 7) ถั่วเหลือง ผลิตภัณฑ์ของสินค้า 7 ชนิดนี้ จากที่ EU ได้มีการประเมินปัญหาของการเปลี่ยนแปลงสภาพทางภูมิอากาศ (โลกร้อน) ได้มีมติร่วมกันว่าเห็นสมควรที่จะออกกฎหมายเพื่อควบคุมเรื่องของการค้าที่มีส่วนในการตัดไม้ทำลายป่าที่ผลิตและจะจัดส่งจำหน่ายให้กับ EU สรุปคือ สินค้า/ผลิตภัณฑ์จาก 7 ชนิดที่กล่าวมานี้ ต้องระบุถึงแหล่งที่มาได้ (ไม่มาจากแหล่งพื้นที่ที่มีการตัดไม้ทำลายป่า) หลังเดือนธันวาคม ปี2563 ทางการยางแห่งประเทศไทยได้มีการเตรียมการเป็นระยะเวลาพอสมควร คิดว่าน่าจะไม่มีปัญหา

การดำเนินการเรื่องสวนยางยั่งยืนของ กยท. ในปัจจุบัน ในแผนยุทธศาสตร์ยาง 20 ปี ทาง กยท.ได้มีการจัดทำแผนวิสาหกิจ ปัจจุบันอยู่ภายใต้แผนวิสาหกิจ ฉบับที่ 5 (ปี2566-2570) ซึ่งแผนที่ใช้อยู่ ทาง กยท.ได้ใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราอย่างยั่งยืน วัตถุประสงค์ คือ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรทำสวนยางอย่างยั่งยืน ปัจจุบัน กยท.เน้นส่งเสริมการจัดการสวนยาง และการแปรรูปอย่างยั่งยืน 4 รูปแบบ (เรื่องการปลูกแทน) คือ 1) ระบบยางร่วมเกษตรผสมผสาน 2) ระบบยางร่วมไม้เศรษฐกิจ 3) ระบบยางร่วมกับเกษตรหลากหลายแบบแยกแปลง และ 4) ระบบสวนยางวนเกษตร ทั้ง 4 รูปแบบจะเน้นหนักเพื่อเข้าสู่เกษตรกรรมยั่งยืน สวนยางยั่งยืน หรือ วนเกษตรทั้งหมด ในอัตราการจ่ายสนับสนุนการทดแทนอยู่ในอัตราไร่ละ 11,000 บาท

การส่งเสริมสนับสนุนชาวสวนยางต้นแบบด้วยเกษตรกรรมยั่งยืน: เพื่อสร้างแรงจูงใจโดยการคัดเลือกเป็นเกษตรกรต้นแบบ 120 ราย แยกเป็น เกษตรกรต้นแบบระดับ กทย.จังหวัดจำนวน 45 ราย สนับสนุนรายละไม่เกิน 500,000 บาท เกษตรกรต้นแบบระดับสาขาจำนวน 75 ราย สนับสนุนรายละไม่เกิน 100,000 บาท เป็นสร้างต้นแบบเกษตรกรชาวสวนยาง ในรูปแบบของเกษตรกรรมยั่งยืน วนเกษตร สวนยางยั่งยืน เพื่อที่จะให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่จริง

โครงการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิต ทาง กยท. ได้เล็งเห็นว่าปัจจุบันมีการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ ซึ่งไม้ทุกชนิดสามารถที่จะดึงก๊าซคาร์บอนไดร์ออกไซด์ได้ ซึ่งทางองค์กรสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศได้กำหนดข้อตกลงต่างๆ และได้มีการประชุมหลายครั้ง จนนำมาสู่เรื่องการขายคาร์บอนเครดิต ซึ่งมี 2 ส่วน คือ คาร์บอนเครดิตที่มีการดูดซับคาร์บอนไดร์ออกไซด์มาสร้างมวลชีวภาพของต้นไม้ คาร์บอนเครดิตที่มีส่วนลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งโครงการในปีนี้ของการยางแห่งประเทศไทยได้มีการกำหนดเป้าหมายจำนวน 40,000 ไร่ ที่จะร่วมโครงการคาร์บอนเครดิตในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี 20,000 ไร่ จังหวัดจันทบุรี 10,000 ไร่ จังหวัดเลย 10,000 ไร่ (โครงการคาร์บอนเครดิตแบบสมัครใจตามมาตรฐานประเทศไทย)

บรรยาย เรื่อง นโยบายและแผนงานความร่วมมือส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน : วนเกษตร

โดย นายวิวรรธน์ สงประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

เกษตรกรรมยั่งยืนมี 3 ประเด็น คือ

1) กรอบแนวคิดการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนในเขตปฏิรูปที่ดิน

2) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนในเขตปฏิรูปที่ดิน

3) แนวทางสวนยางกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

กรอบแนวคิดการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนในเขตปฏิรูปที่ดิน มีหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีประสิทธิภาพสูง ต้องมีกระบวนการที่มีการใช้ทรัพยากรในการผลิต หรือการให้บริการอย่างคุ้มค่า

ประสิทธิภาพการผลิตในระบบการเกษตรยั่งยืน พิจารณาจากทั้งประสิทธิภาพการผลิตที่เป็นมูลค่าการผลิต และพิจารณาในประเด็นอื่นๆ เช่น ความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพอนามัย การศึกษา ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ความผูกพันทางสังคม และความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ในเรื่องหลักการเกษตรยั่งยืน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ระดับแปลง เกษตรยั่งยืนอิงหลักการของระบบนิเวศเกษตร เช่น การไหลเวียนของธาตุอาหาร (Nutrient Cycling) ความสัมพันธ์ระหว่างพืชปลูกและศัตรูพืช และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพทางเกษตร (Agro-biodiversity)

ระดับที่ 2 ระดับครัวเรือน เกษตรยั่งยืนคำนึงถึงการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด บทบาทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ความหลากหลายของระบบการผลิตที่นำไปสู่ความมั่นคงของอาหารและรายได้และกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับชุมชน

ระดับที่ 3 ระดับชุมชน เกษตรยั่งยืนเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน สิทธิการจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นธรรม พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการร่วมทุนระหว่างชุมชนกับภาคเอกชน สรุปลักษณะสำคัญของระบบนิเวศเกษตรกรรมยั่งยืน ระดับแปลง: ต้องมีความหลากหลาย ปลอดภัย ดินต้องมีชีวิต มีการสร้างวงจรหมุนเวียนธาตุอาหาร และมีโครงสร้างหลายระดับเลียนแบบระบบนิเวศป่าธรรมชาติ

ตัวอย่าง ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน 5 รูปแบบ

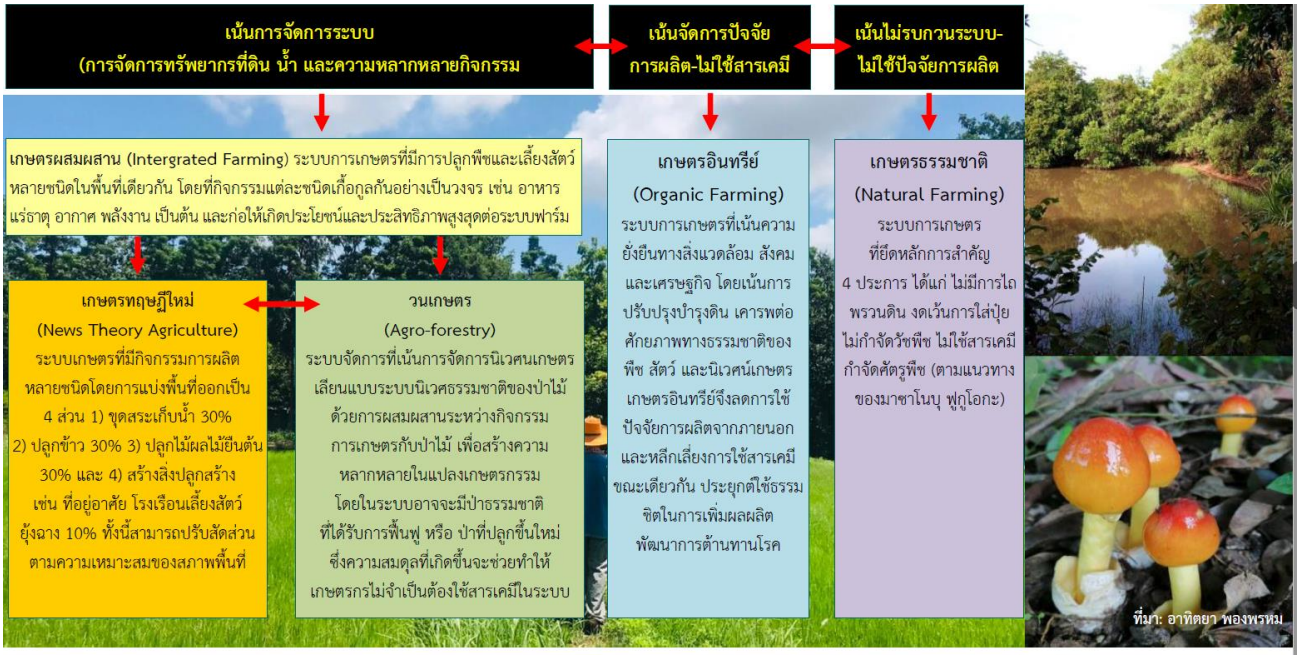

การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนในเขตปฏิรูปที่ดิน: กรอบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน “วนเกษตร คือ รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน ที่เน้นการจัดการเลียนแบบระบบนิเวศธรรมชาติของป่าไม้ ด้วยการผสมผสานระหว่างกิจกรรมการเกษตร (ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ประมง) กับการป่าไม้ เพื่อสร้างความหลากหลายในแปลงเกษตรกรรมตั้งแต่ 2 กิจกรรมขึ้นไปในพื้นที่เดียวกัน ช่วงเวลาเดียวกัน หรือสลับช่วงเวลากันอย่างเหมาะสมโดยจะต้องมีกิจกรรมป่าไม้อยู่ในระบบ”

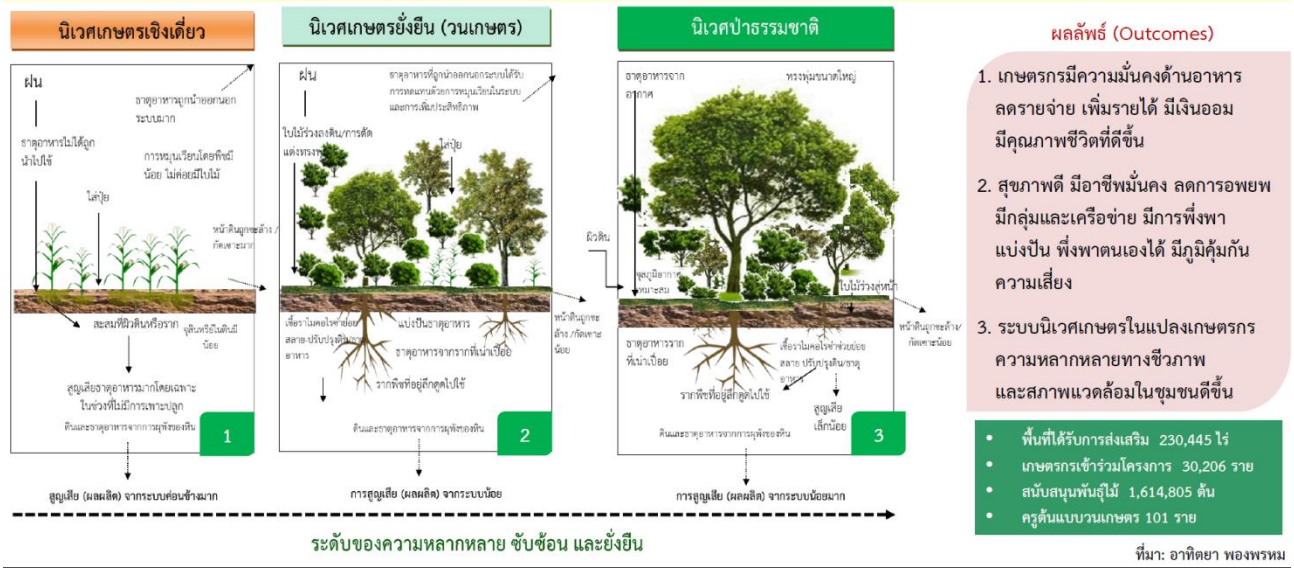

แนวทางสวนยางกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร 1) การปลูกพืชแซมยาง ปลูกกลุ่มพืชล้มลุกหรือพืชไร่ในขณะที่ยางพาราอายุไม่เกิน 4ปี เช่น ข้าวไร่ ตระไคร้ พริก มะเขือ ถั่ว 2) การปลูกพืชร่วมยาง ปลูกพืชเพื่อให้ผลผลิตพร้อม ๆ กับยางพาราซึ่งสามารถเติบโตได้ดีในร่วมเงา เช่น พืชสมุนไพร ผักเหลียง 3) การเลี้ยงสัตว์ในสวนยาง เลี้ยงสัตว์หรือประมงในสวนยางพารา เช่น แพะ เป็ด ไก่ ปลา กบ 4) อาชีพเสริมรายได้อื่น ๆ เช่น การเพาะเห็ดฟาง ทะลายปาล์ม หรือการแบ่งพื้นที่บางส่วนปลูกพืชอื่นเช่น กล้วย กาแฟ ปาล์มน้ำมัน

ตัวอย่าง ทางเลือกเพื่อการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยาง

ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนสวนยางยั่งยืน มี 7 ข้อ ได้แก่ 1) การทำยางแผ่นคุณภาพ 2) แก้ไขปัญหาแรงงานด้วยการใช้เทคโนโลยีช่วยการผลิต 3) รวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง/เพิ่มช่องทางการตลาด 4) ปรับเปลี่ยนพันธุ์ยางพาราที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่/ยางพันธุ์พื้นเมือง 5) การสร้างความหลากหลายในแปลง 6) การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตด้วยการแบ่งพื้นที่ปลูกพืชเพื่อสร้างรายได้รายวัน รายเดือน รายปี และ 7) การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

นำเสนอบทเรียนการดำเนินงานส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน และรูปแบบการจัดการแปลง

ดำเนินเวทีโดย ดร.อนิรุต หนูปลอด มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน (สวนยางยั่งยืน) ผ่านกลไกสถาบันเกษตรกร

นายเสณี จ่าวิสูตร : จังหวัดพัทลุงมีการขับเคลื่อนงานประเด็นความมั่นคงทางอาหารในเรื่อง “ป่าร่วมยาง” ได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2547 ในพื้นที่ตำบลร่มเมือง เป็นเรื่องการอนุรักษ์พันธุ์ข้าว และสร้างพื้นที่อาหารปลอดภัย พบว่า ตำบลร่มเมือง มีการทำสวนยางเป็นพื้นที่แหล่งอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมืองของจังหวัดพัทลุง โดยเฉพาะ ข้าวดอกพะยอม ซึ่งเป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่หายาก และได้ทำการอนุรักษ์ฟื้นฟูพันธุ์ข้าวให้กลับมา โดยการเริ่มปลูกในสวนยางพารา ส่งเสริมการทำข้าวไร่ผสมผสานกับการทำข้าวเหนียวพันธุ์หอมดำ ได้รับความนิยมเป็นจำนวนมาก

ด้านข้อมูลการทำสวนยางพารา จังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ทำสวนยางพาราจำนวน 800,000 ไร่ และเป็นพื้นที่สำคัญที่สามารถเพิ่มพื้นที่ในการผลิตอาหารเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในจังหวัดพัทลุงได้ มีการเริ่มต้นชักชวนเกษตรกรที่มีความสนใจในการทำสวนผสมผสาน หรือปลูกพืชอาหารมานั่งคุยกัน และได้เจอสวน**คุณสหจร ชุมค**ช ซึ่งเป็นคนริเริ่มทำเรื่องป่าร่วมยางทางหน่วยจัดการพื้นที่สุขภาวะจังหวัดพัทลุง ได้เข้าไปหนุนเสริมกระบวนการดำเนินงานให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ด้านป่าร่วมยาง เกิดเป็นโรงเรียนใต้โคนยางสาขาแรก บทเรียนหลังจากที่ดำเนินงาน คือ ถ้าอยากจะเปลี่ยนแปลงความคิดเกษตรกรชาวสวนยางให้หันมาปลูกพืชในแนวสวนสมรม การเปิดโอกาสให้เขามาเรียนรู้ว่าพืชชนิดไหนเหมาะสมกับสภาพสวนยางพารา จะทำให้ชาวสวนยางเชิงเดี่ยวหลายท่านให้ความสนใจและเข้ามาร่วมดำเนินการขยายพื้นที่เรียนรู้ร่วมกัน จังหวัดพัทลุงมีการสร้างพื้นที่ต้นแบบ เกษตรกรต้นแบบ การทำยางแปลงใหญ่โดยร่วมกับ กยท.

นายสุธรรม เนรวรรณ การยางแห่งประเทศไทยสาขาเมืองพัทลุง : กยท.สาขาเมืองพัทลุงมีพื้นที่รับผิดชอบ 3 ได้รับจัดสรรเป้าหมาย 2,000 ไร่ เป็นพื้นที่สวนยางยั่งยืน 1,100 ไร่ พืชเชิงเดี่ยว (ปาล์มน้ำมัน, ทุเรียน) 100 ไร่ สวนผสมผสาน 400 ไร่ สวนยางยั่งยืน 400 ไร่ มีพื้นที่ที่เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนไม่น้อยกว่า 24,000 เป็นเจ้าของสวน ผู้เช่า ผู้ทำสวนยาง จากการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ กยท. ได้เห็นโอกาสในการร่วมมือกับเกษตรกรเพราะมีเป้าหมายเดียวกัน ทำการส่งเสริมเทคโนโลยี

นวัตกรรม และการทำเกษตรแปลงใหญ่ ที่กยท.จะทำการสนับสนุนให้ครบทุกกระบวนการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวเกษตรกรนั้นๆ

การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน (สวนยางยั่งยืน) ผ่านกลไกศูนย์เรียนรู้สวนยางยั่งยืน

คุณเรืองวิทย์ ทัศการ ผู้อำนวยการ กยท.ระนอง : จังหวัดระนองรับผิดชอบอยู่ 5 อำเภอ เกษตรชาวสวนยางมีประมาณ 15,000 ราย มีพื้นที่ 250,000 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการตามภารกิจตามนโยบายการยางแห่งประเทศไทย การขับเคลื่อนสวนยางยั่งยืนมีต้นแบบ 10 รายในเรื่องของเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรธรรมชาติ ได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่างๆ ในการเข้าไปติดตาม ทำผังแปลง วิเคราะห์รายได้ผลผลิต และได้ขยายผลเพิ่มอีก 4 รายในการทำเกษตรกรรมยั่งยืนต้นแบบ และได้สนับสนุนต่างๆให้เกิดเป็นศูนย์การเรียนรู้สวนยางยั่งยืนแบบเต็มรูปแบบ

คุณพูนธวัช เล่าประวัติชัย : ปลูกสวนยางเชิงเดี่ยวแบบโบราณตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 จนได้เข้ามาอบรมสัมมนาที่จัดโดย กยท.ระนอง เกิดความสนใจในการทำสวนยางยั่งยืน ปัจจุบันเปลี่ยนสวนยางทั้งหมดเป็นสวนยางยั่งยืนเพื่อให้เป็นทางรอดให้กับลูกหลาน ในปี 2556 ได้ทดลองปลูกในระยะห่างปลูก 12 เมตร ระยะต้น 3 เมตร 1 ไร่ เท่ากับ 44 ต้น แนวคิดนี้ยังไม่มีใครทำ แต่อาศัยการคลุกคลีภายในเครือข่าย เลยตัดใจเปลี่ยนและขอให้ กยท.ส่งเสริม ในช่วงแรกก็ไม่มีใครเห็นด้วย ด้วยปัจจัยต่างๆ ซึ่งในสวนยางไม่ได้มีแค่ต้นยางพารา แต่ยังมี พืชผัก และไม้ยืนต้น พืชสมุนไพร เลี้ยงสัตว์ และมีปัจจัย 4 พร้อม และสามารถสร้างรายได้จากสวนยางในได้ปีแรกทำจากพืชผัก รายวัน รายเดือน รายปี

การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน (ไม้ป่าร่วมยาง) ผ่านแปลงต้นแบบวนเกษตร

คุณชานนท์ นวลทอง: สปก.พัทลุง มีการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการวนเกษตร เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ พื้นที่รับผิดชอบในจังหวัดพัทลุงมีประมาณ 200,000 ไร่ ซึ่งพื้นที่เหล่านี้ทำสวนยางพาราเป็นหลัก จึงนำกิจกรรมวนเกษตรที่จะดึงต้นแบบของพื้นที่ และตัวบุคคลให้เป็นต้นแบบแก่เกษตรกรรายอื่นๆได้ พื้นที่ของจังหวัดพัทลุงมีศักยภาพอยู่หลายพื้นที่เป็นต้นแบบวนเกษตรที่ดี พยายามเลือกพื้นที่ต้นแบบเพื่อเห็นรูปธรรมที่ชัดเจน จึงจะสามารถเรียนรู้ และขยายผลให้เกิดการนำไปปฏิบัติจริงได้

คุณสหจร ชุมคช: ความยั่งยืนของสวนปันแสง มีพืชอาหารได้กินและแจกเพื่อนบ้าน และขายในชุมชนท้องถิ่นและเชฟมิสชลินระดับประเทศ และส่วนหนึ่งก็นำมาแปรรูปสมุนไพรพืชบ้านร่วมถึงส่งเสริมให้คนในชุมชนในการนำสมุนไพรมาแปรรูปเป็นเครื่องแกง พืชสมุนไพรที่ทางสวนปลูกและสะสมไว้นำมาทำเป็นยา ซึ่งสวนมีพืชสมุนไพรมากมายหลายชนิด และยังสามารถขายเมล็ด ขายกล้าพันธุ์ ก็เป็นอีกหนึ่งรายได้จากสวนยาง ซึ่งอาจจะมากกว่าขายน้ำยาง มีการนำการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้ผู้สูงอายุสอนเกษตรกรรุ่นใหม่ในการให้ความรู้เรื่องต้นกุ่ม นอกจากรายได้ที่เป็นตัวเงิน ยังมีรายได้จากคาร์บอนเครดิตในอนาคต และคนที่มาศึกษาดูงาน ที่เราให้ความรู้และเป็นแหล่งงานวิจัยต่างๆ ซึ่งเป็นคุณค่าทางจิตใจมากกว่าตัวเงิน มีการใช้ปุ๋ยหมัก ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อความสมดุลของระบบนิเวศ

สรุปบทเรียนจากเวทีเสวนาโดย ดร.อนิรุต หนูปลอด

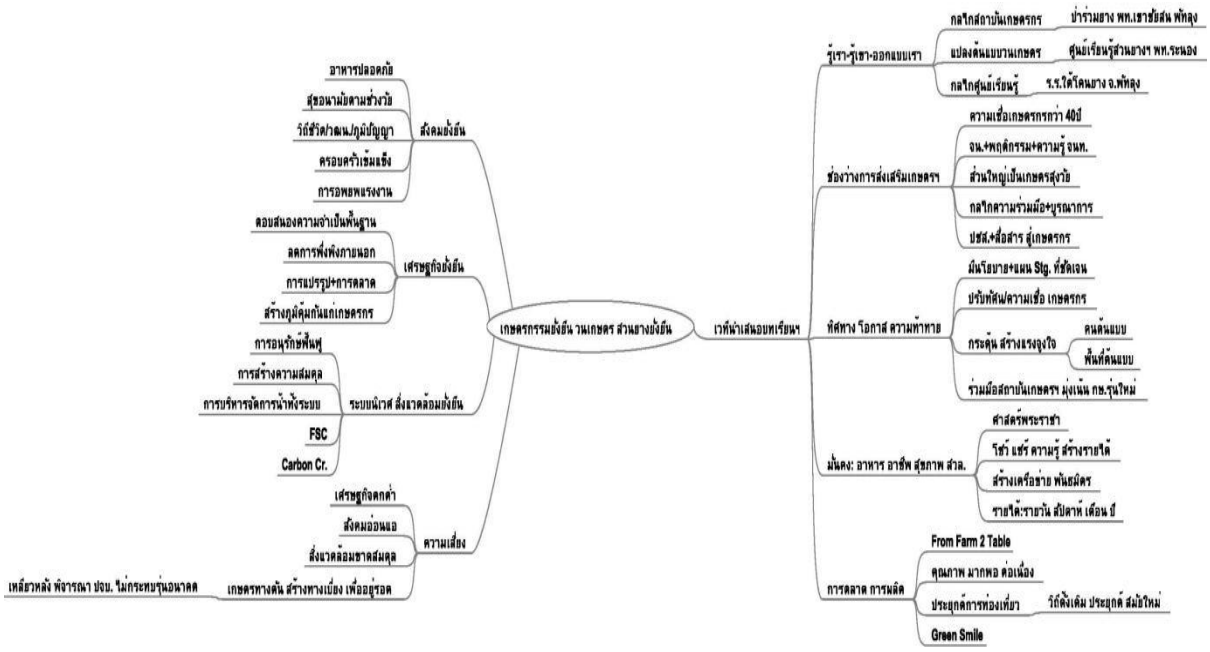

บทเรียนจากเวทีเสวนาและข้อคิดเห็นจากการติดตามประเมินผลเกษตรกรรมยั่งยืน

โดย ผศ.ดร.ว่าที่ ร.ต.ชุมพล อังคนานนท์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

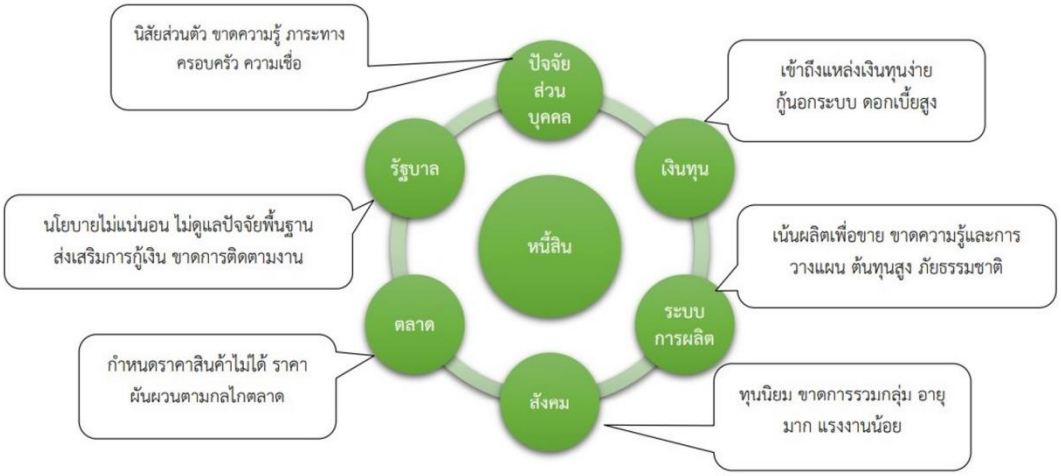

ที่มา: สรุปและปรับจาก วิทยา เจียรพันธ์ (2553) อ้างถึงในอาทิตยา พองพรหม (2562)

ภาพที่ 4.5 สรุปสาเหตุการเป็นหนี้ของเกษตรกร

การศึกษาทางเลือกของระบบเกษตรผสมผสานที่มีความเป็นไปได้ของจังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีรูปแบบ 4 ระบบ คือ 1) ระบบยาง - ผสมผสาน (mixed cropping) 2) ระบบยางร่วมไม้เศรษฐกิจหรือพืชอาหาร (intercropping) 3) ระบบเกษตรแบบปลูกแยกแปลง (multi cropping) และ 4) ระบบวนเกษตร (agroforestry)

การศึกษาทางเลือกของระบบเกษตรผสมผสานที่มีความเป็นไปได้ของจังหวัดระนอง ชุมพร และสุราษฎร์ธานี มีรูปแบบ 4 ระบบ คือ 1) ทฤษฎีใหม่ (การจัดการน้ำ) 2) เกษตรผสมผสาน (พืช สัตว์ ประมง) 3) วนเกษตร (ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง) และ 4) เกษตรอินทรีย์ (เกษตรปลอดภัย เกษตรสุขภาวะ)

แนวทางการเลือกใช้ระบบเกษตรหลากหลายของเกษตรกรสวนยาง

1) ระบบยางร่วมเกษตรผสมผสาน เหมาะกับฟาร์มที่มีความพร้อมของแรงงาน เงินทุน แหล่งน้ำ เทคโนโลยี และตลาดรองรับ การจัดการฟาร์มมีความเข้มข้น มีกระแสเงินสดสูง และผลตอบแทนดีกว่าระบบอื่น ๆ โดยเปรียบเทียบ แต่พืชหลักไม่ใช่ยางพารา เกษตรกรต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะการประกอบการธุรกิจเกษตร วางแผนฟาร์มและตัดสินใจธุรกิจฟาร์มอย่างมีความยืดหยุ่น ตอบสนองต่อตลาด และแสวงหาโอกาสทางตลาด การตัดสินใจชนิดผลผลิตต้องใช้ตลาดเป็นตัวตั้งโดยเฉพาะตลาดดิจิทัลนับว่าเป็นโอกาสในการเข้าถึงผู้บริโภคและโอกาสธุรกิจ

2) ระบบยางร่วมไม้เศรษฐกิจ เหมาะสมกับฟาร์มที่มีข้อจำกัดของแรงงาน เงินทุน และแหล่งน้ำ เกษตรกรสามารถปรับการจัดการสวนยางให้สอดคล้องกับชนิดไม้เศรษฐกิจ (ไม้แดง พยูง ตะเคียนทอง จำปาทอง มะฮอกกานี เป็นต้น) การวางแผนการปลูกไม้เศรษฐกิจควรเริ่มในปีที่ 1-3 จะดีที่สุด และไม่ควรปลูกหนาแน่นมากเกินไป จำนวนปลูกที่เหมาะสมและมี

ตัวอย่างความสำเร็จคือ ปลูกระหว่างร่องแถวยาง จานวนไม่เกิน 20 – 30 ต้นต่อไร่ การจัดการสวนยางและไม้เศรษฐกิจสามารถทำร่วมกันได้ ทำให้มีต้นทุนการผลิตต่ำและใช้เทคโนโลยีไม่ยุ่งยาก และให้ผลตอบแทนสูงในอนาคต (ปีที่ขายไม้)

3) ระบบยางร่วมกับเกษตรหลากหลายแบบแยกแปลง เหมาะกับฟาร์มที่มีฐานทรัพยากรการผลิตค่อนข้างพร้อมและเพียงพอ โดยเฉพาะแรงงาน ที่ดิน เงินทุน และแหล่งน้ำ ตัวอย่างกิจกรรมการผลิตที่มีตัวอย่างความสำเร็จ เช่น ทุเรียน สละ ไผ่ มังคุด ปาล์มน้ำมัน นาข้าว กล้วย มะละกอ ผัก เป็นต้น โดยส่วนใหญ่แปลงปลูกยังคงเป็นระบบการผลิตเชิงเดี่ยว ใช้เทคโนโลยีตามข้อแนะนำทางวิชาการ ใช้ทุนค่อนข้างเยอะ และต้องมีตลาดรองรับที่แน่นอน ต้นทุนการผลิตขึ้นอยู่กับชนิดกิจกรรมการผลิต การวางแผนการผลิตและจัดการความเสี่ยงด้านราคาส่งผลต่อระดับผลตอบแทนที่ได้รับ

4) ระบบสวนยางวนเกษตร เหมาะสมกับฟาร์มที่มีความข้อจำกัดของแรงงาน เงินทุน และแหล่งน้ำ ใช้เทคโนโลยีและการจัดการอย่างง่าย แต่มีความแปรปรวนของกระแสเงินสด จึงเหมาะสมกับเกษตรกรที่มีรายได้หลักจากแหล่งอื่น ๆ อยู่แล้ว

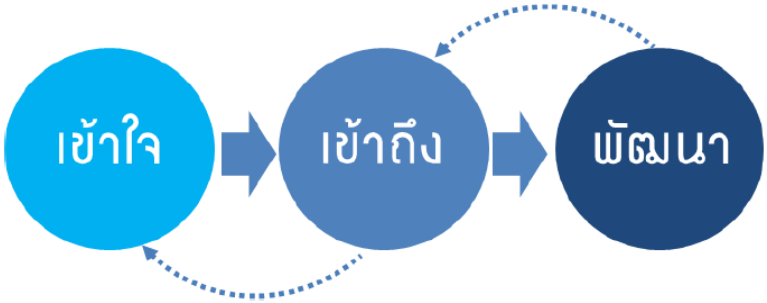

- **เข้าใจพื้นที่**
- **เข้าใจเขา เข้าใจเรา**

ก่อนจะทำอะไรจะต้องทำความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจทั้งภูมิประเทศ เข้าใจผู้คน และขนบธรรมเนียมของสังคมที่สำคัญ คือต้องให้เขาเข้าใจ และไว้ใจเราด้วย

- **เข้าถึงปัญหา**
- **เข้าถึงความร่วมมือ**

เมื่อเข้าใจกันแล้วก็ต้องเข้าถึง จะได้รู้ข้อมูล สถานการณ์ที่เกิดขึ้นและปัญหาที่แท้จริงเพื่อร่วมกันพัฒนาพื้นที่ต่อไป

- **พัฒนาคน**
- **พัฒนางาน**

การพัฒนานั้นไม่ยาก หากเข้าใจ ไว้ใจ และแบ่งงานกันเป็นอย่างดี โดยต้องระลึกอยู่เสมอว่าปัญหาแต่ละพื้นที่แต่ละเวลาไม่เหมือนกัน จึงต้องหมั่นเรียนรู้ คอยทบทวน ยืดหยุ่น และปรับให้เหมาะสม

ปี 2567 – 2570

แนวทาง/กิจกรรม	กลไกความร่วมมือ	ตัวชี้วัด/ผลลัพธ์			
		2567	2568	2569	2570
ภาคใต้ตอนล่าง					
1. การจัดตั้งกองทุนสวนยางยั่งยืน 2. มีการบริหารจัดการระบบตลาดที่บูรณาการระหว่าง กยท. และ สปก. 3. การผลักดันให้เกิดการจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกร เพื่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน 4. กลไกการให้ความรู้ การประเมินพื้นที่เกษตร เพื่อสร้างความมั่นใจกับเกษตรกรในการปลูกแบบ ก3 5. พัฒนาคู่มือ หรือชุดความรู้ การออกแบบการทำสวนเกษตรกรรมยั่งยืน สวนยางยั่งยืน 6.การส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้เข้าถึงปัจจัยการเกษตรเพิ่มมากขึ้น 7. การพัฒนาคุณภาพยาง ให้เข้าถึงใบรับรองมาตรฐาน เพื่อยกระดับราคายางพารา 8. มีหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูยางอาสา 9. การเชื่อมโยงฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ หรือแปลงต้นแบบในพื้นที่ ให้กับ อปท.ได้รับรู้ข้อมูลเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับเกษตรกร 10. การถอดบทเรียนเกษตรกรระดับเขต และระดับจังหวัด 11.การอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาแปลงต้นแบบที่ทำเกษตรกรรมดั้งเดิม เช่น ภูมิปัญญาสวนดุซงญอ สวนสมรม 12. สร้างการสื่อสารเรื่องสวนยางยั่งยืน นโยบายส่งเสริมการทำสวนยางแบบ ก 3 องค์ความรู้การทำสวน ยางยั่งยืน 13. พัฒนางานวิจัยด้านเกษตรกรรมยั่งยืน สวนยางยั่งยืน	- การยางแห่งประเทศไทย เขตภาคใต้ตอนล่าง และจังหวัด - สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร - สำนักงานสภาเกษตรจังหวัด - มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร - สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ - สมาคมประชาสังคมจังหวัดชุมพร - หน่วยจัดการพื้นที่ต้นแบบจังหวัดพัทลุง	1.มีงานวิจัยด้านความมั่นคงทางอาหาร คนใต้มีความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และ			1. เพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน สวนยางยั่งยืนเพิ่มขึ้น 2. ครัวเรือนเกษตรกรมีความมั่นคงทางด้านอาหารและด้านอาชีพ

แนวทาง/กิจกรรม	กลไกความร่วมมือ	ตัวชี้วัด/ผลลัพธ์			
		2567	2568	2569	2570
		สุขภาพ			
ภาคใต้ตอนกลาง					
1. มีกลไกทีม และยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน 2. พัฒนาช่องทางการสื่อสารคณะทำงาน 3. มีหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงและเกษตรกร 4. มีการพัฒนาสักยภาพเกษตรกร และพี่เลี้ยง 5. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย จัดทำโครงการ 6. มีการหนุนเสริมตามภารกิจและมีมาตรการหนุนเสริมสร้างแรงจูงใจ 7. มีการติดตามประเมินผล	- การยางแห่งประเทศไทย เขตภาคใต้ตอนล่าง และจังหวัด - สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร - สำนักงานสภาเกษตรจังหวัด - หน่วยจัดการพื้นที่ต้นแบบจังหวัดพัทลุง	1. เกิดแผนการพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงและเกษตรกร 2. แต่ละจังหวัดกำหนดเป้าหมายระยะสั้น กำหนดจำนวนพื้นที่สวนยางยั่งยืนเพิ่มขึ้น			1. กยท. ตั้งเป้าหมาย 200,000 ไร่
ภาคใต้ตอนบน					
1.การพัฒนาเกษตรกร สู่การเป็นผู้ประกอบการ 2.พัฒนาสินค้า ท่องเที่ยววิถีเกษตร 3.มีการสื่อสารเรื่องสินค้า (ผู้ประกอบการ online onsite)	- การยางแห่งประเทศไทย เขตภาคใต้ตอนล่าง และจังหวัด - สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร - สำนักงานสภาเกษตรจังหวัด	ขยายกลุ่มพื้นที่ปฏิบัติการ - มีการขยายแปลงต้นแบบจากแปลงรายบุคคลเกษตรกรไปยังสถาบันเกษตรกร 5 – 10 แปลง สู่ผู้ประกอบการในจังหวัดที่พร้อม	ส่งเสริมผู้ประกอบการ/การตลาด - มีสินค้าพร้อมแปรรูปเกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัย - มีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ - ช่องทางการตลาดออนไลน์ ตลาด 4 รูปแบบ	ได้รับการรับรองมาตรฐาน เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ GAP FSC เป็นต้น	มีข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่แผนยุทธศาสตร์ชาติ

สรุปผลการประชุม และปรึกษาหารือการดำเนินการต่อไป *โดย นายทวีวัตร เครือสาย และนายชำนาญ ธนะภพ*

1. กำหนดเป้าหมายผลลัพธ์ร่วมกันในปี พ.ศ. 2570 คือ การเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในแต่ละจังหวัด และครัวเรือนเกษตรกรมีความมั่นคงทางอาหารและอาชีพ

2. ประเด็นสำคัญที่ต้องการให้ กยท.สนับสนุนเพิ่มเติม คือ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพิ่มงานสื่อสารที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายขึ้น เช่น ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้กลยุทธ์สื่อ Youtuber ในการสื่อสารและขยายผล ซึ่งเป็นวิธีการสื่อสารให้คนเข้าใจมากขึ้น

3. การพัฒนาศักยภาพของนักส่งเสริมใน กยท. ให้นักส่งเสริมระดับพื้นที่มีความเข้าใจและสื่อสารกับเกษตรกรให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

4. ปัญหาที่ กยท.พบจากการส่งเสริมการปลูกแทนเกษตรกรรมยั่งยืน ยังไม่บรรลุผลสำเร็จจำนวนไร่ที่ส่งเสริมไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละปี ทั้งที่มีเกษตรกรหลายพื้นที่ที่ส่งเสริมประสบความสำเร็จและเป็นพื้นที่ต้นแบบ กระบวนการในวันนี้ได้มาคิดร่วมกันให้เกษตรกรสวนยางพารามีความยั่งยืนตามสถานการณ์ปัจจุบัน ถือเป็นโอกาสดีที่ได้มานั่งคิดร่วมกันทุกส่วน

ทั้งหน่วยงาน แปลงต้นแบบ และภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะทาง กยท.ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงการปลูกแทนจากพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นเกษตรกรรมยั่งยืน หรือสวนยางยั่งยืน เริ่มมีทิศทางและความหวังที่จะแก้ไขปัญหาการขับเคลื่อนไม่ได้ตามเป้า

5. สิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมจากภาคี คือ การสื่อสารตามช่องทางให้ทุกภาคีมีความคิดที่เหมือนกัน และสื่อสารไปยัง กยท. เพื่อจะได้กำหนดแผนและเป้าหมายร่วมกันใหม่

6. จัดตั้งแกนนำประสานงานในแต่ละพื้นที่ (กลุ่มภาคใต้ตอนบน-ตอนกลาง-ตอนล่าง)

- ภาคใต้ตอนบน : คุณเรืองวิทย์ ทัศการ, คุณทวีวัตร เครือสาย
- ภาคใต้ตอนกลาง: คุณเสณี จ่าวิสูตร และทีมพัทลุงทั้งหมด
- ภาคใต้ตอนล่าง: คุณประเสริฐ คุณสุรชัย คุณมัสวดี

7. มีการประชุมติดตามงานทุก 2 เดือนครั้ง

ภาคผนวก รายละเอียดข้อมูลการประชุมในกลุ่มย่อย

กลุ่มที่ 1 เขตภาคใต้ตอนบน (ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์)

1. ประเมินต้นทุนศักยภาพการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนระดับพื้นที่

กยท. ผอ. วิทูรย์ ไกรสิทธิ์(กยท.ข.ตบ)

ผอ. เรืองวิทย์ ทัศการ (กยท.ระนอง)

ผอ. วิมล เสียนทอง (กยท.ประจวบฯ)

ผอ. สุวิทย์ ก้องศักดีศรี (กยท.สุราษฎร์ธานี)

วิชาการ ดร.ชุมพล อังคณานนท์

ดร.อนิรุต หนูปลอด

สมาคมประชาสังคมชุมพร หนึ่งฤทัย พันกุ่ม

แปลงต้นแบบ 10 แปลง

2. พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่ ประจวบคีรีขันธ์, ชุมพร, ระนอง, สุราษฎร์ธานี

สถาบันเกษตรกร : สหกรณ์คอคอดกะ (ระนอง)

+ ศูนย์การเรียนรู้ 4 แปลง 4 จังหวัด

+ แปลงต้นแบบ 3 แปลง

3. แผนงานและตัวชี้วัด

3.1 แผนงานพัฒนากลไกความร่วมมือระดับพื้นที่:

ชุมพร: ประชุมคณะทงาน 2 ครั้ง, เวทีความร่วมมือ 1 ครั้ง

ระนอง: ประชุมคณะทำงาน 1 ครั้ง /กลุ่ม 1 ครั้ง , เวทีความร่วมมือ 1 ครั้ง

ประจวบฯ: ประชุมคณะทำงาน 1 ครั้ง

สุราษฎร์ธานี: ประชุมคณะทำงาน 1 ครั้ง

3.2 แผนงานสนับสนุนเกษตรกรรมยั่งยืน: ส่งเสริมการผลิตเกษตรกรรมยั่งยืน, พัฒนาการแปรรูปมาตราฐานสินค้า, พัฒนาผู้ประกอบการและการตลาด

3.3 แผนการจัดการความรู้และการสื่อสารสาธารณะ: ติดตามและประเมินผลลัพธ์, สื่อสารประชาสัมพันธ์, พัฒนาข้อเสนอนโยบาย (สมัชชาสีเขียว)

- ประชุมหารือติดตาม - เสริมศักยภาพทีมและนักส่งเสริม - สื่อสารประชาสัมพันธ์	- ประชุมแกนนำเชิงปฏิบัติการ (แกนนำ+เกษตรที่สนใจ) - ส่งเสริม/สนับสนุนพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและสถายันเกษตรกร - สื่อประชาสัมพันธ์	- พัฒนาสินค้า/ท่องเที่ยววิถีเกษตร - พัฒนาเกษตรกร/สถาบัน สู่การเป็นผู้ประกอบการ - สื่อสารเรื่องสินค้าผู้ประกอบการทั้งออนไลน์และออฟไลน์	- เกษตรกร+สถาบันได้รับการับรองมาตรฐานแปลง/สินค้า	- ได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ปี 66 เกิดกลไกความร่วมมือ	ปี 67 ขยายกลุ่ม/พื้นที่ ปฏิบัติการ	ปี 68 ส่งเสริม ผู้ประกอบการ/ การตลาด	ปี 69 มาตรฐานและการ รับรอง	ปี 70 ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ นำไปสู่แผน หน่วยงาน/ภาคี
- มีกลไกและทีม ประสาน - มีฐานข้อมูล/ สารสนเทศร่วมกัน - มีแผนปฏิบัติการ ระดับจังหวัด	- ได้เกษตร กลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร/สถาบัน เกษตรกร 1 กลุ่ม, จำนวน 5 แปลง) - ได้พื้นที่ต้นแบบ/ แปลงต้นแบบ 5 แปลง - สื่อประชาสัมพันธ์ (VDO, โปสเตอร์, ชุด ความมรู้)	- มีสินค้าพร้อมแปร รูปเกษตรปลอด สารอาหารปลอดภัย - มีผู้ประกอบการที่มี ศักยภาพ - ช่องทางการตลาด (ตลาด 4 รูปแบบ	- เกิดดลุ่มที่ได้การ รับรองมาตฐาน GAP FSC อินทรีย์	- มีข้อเสนอที่นำไปสู่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ

กลุ่มที่ 2 เขตภาคใต้ตอนกลาง (นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต ตรัง พัทลุง)

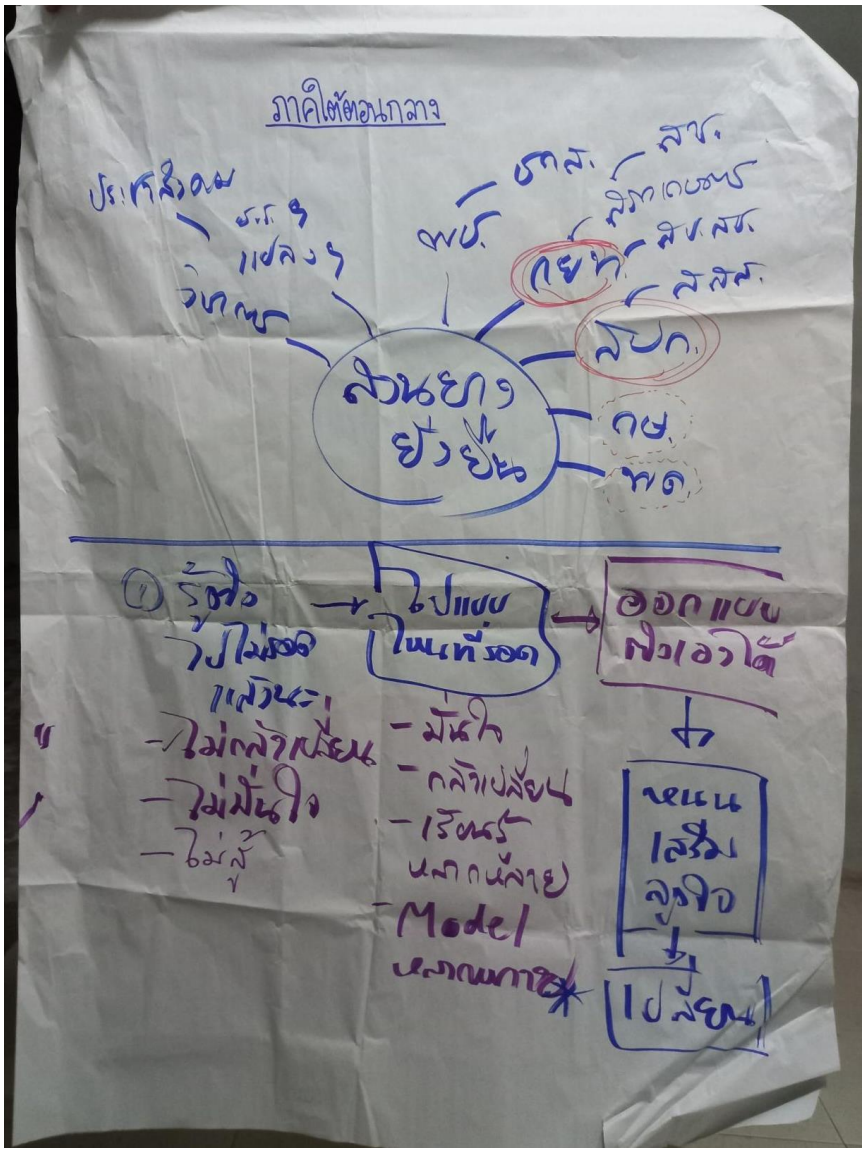

กลุ่มที่ 3 เขตภาคใต้ตอนล่าง (สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

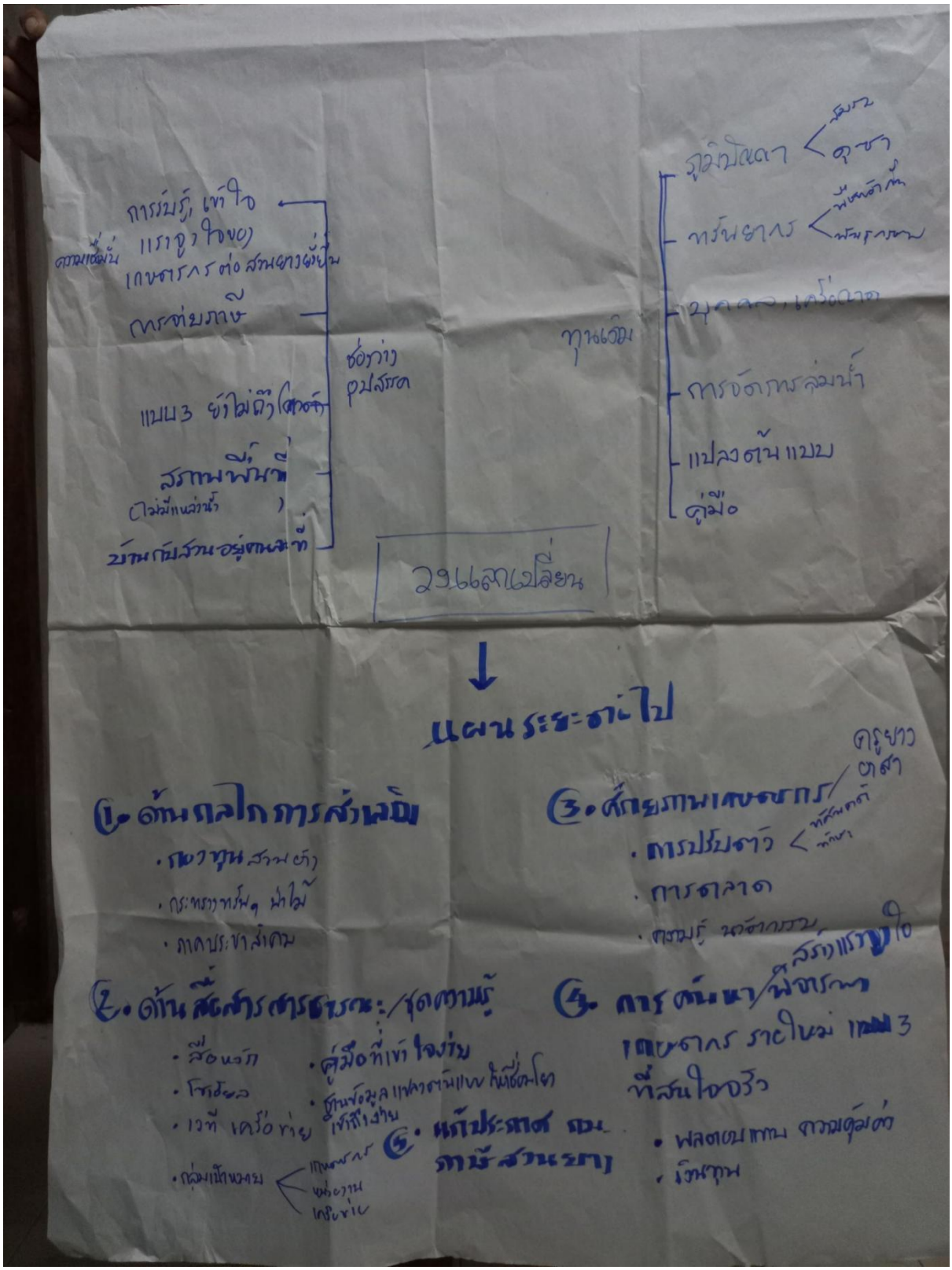

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมที่จังหวัดพัทลุง

1.	นายชำนาญ	ธนะภพ	หัวหน้ากองถ่ายทอดเทคโนโลยีการยางแห่งประเทสไทย
2.	นายวิฑูรย์	ไกรสิทธิ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตด้านควบคุมและติดตาม กยท.เขตภาคใต้ตอนบน
3.	นายอนิรุทธิ์	สังยวน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตด้านควบคุมและติดตาม กยท.เขตภาคใต้ตอนล่าง
4.	นายราชัน	คงทน	หัวหน้าแผนพัฒนาและฝึกอบรม กยท.จังหวัดสงขลา
5.	นายเรืองวิทย์	ทัศการ	ผู้อำนวยการ กยท.จังหวัดระนอง
6.	นายเจษฎา	จิตรหลัง	ผู้อำนวยการ กยท.จังหวัดพังงา
7.	นายปัญญา	ชูสกุลวงศ์	ผู้อำนวยการ กยท.จังหวัดพัทลุง
8.	นายจรูญ	ทองเอียด	ผู้อำนวยการ กยท.สาขาเมืองพัทลุง
9.	นายสุธรรม	นิลวรรณ	หัวหน้าแผนปฏิบัติการ กยท.สาขาเมืองพัทลุง
10.	นายเมธากุล	ไชยวรรณ	ผู้อำนวยการ กยท.สาขาป่าบอน
11.	นายชนนท์	นิลศิริ	หัวหน้าแผนกปฏิบัติการ กยท.สาขาบางแก้ว
12.	น.ส.รัตนา	ตรีรัตนพันธ์	สปก.จังหวัดตรัง
13.	นายชานนท์	นวลทอง	สปก.พัทลุง
14.	น.ส.พรรณวดี	บัวฤทธิ์	สปก.นราธิวาส
15.	น.ส.ศจีรัตน์	บุญญารักษ์	สปก.สตูล
16.	นายเอกภาพ	บุญศิริ	สปก.สตูล
17.	นายวภาศิน	สังฆะมณี	สปก.ระนอง
18.	นางรัชดา	เพชรรัตน์	สปก.สตูล
19.	นางกุลธิดา	ดวงภักดี	สปก.กระบี่
20.	นางจันทิรา	รุ่งเรือง	สปก.กระบี่
21.	น.ส.พฤษธร	สุขพงษ์	สปก.สงขลา
22.	นางจิราวรรณ	ไชร์ยานี	สปก.สงขลา
23.	ดร.เพ็ญ	สุขมาก	สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
24.	น.ส.วรรณา	สุวรรณชาตรี	สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
25.	น.ส.ฮามีด๊ะ	หวันนุรัตน์	สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
26.	ดร.ว่าที่ ร.ต.อนิรุต	หนูปลอด	อาจารย์มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร
27.	ผศ.ดร.ว่าที่ ร.ต.ชุมพล	อังคนานนท์	อาจารย์มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร
28.	ผศ.ดร.วุฒิชัย	ศรีช่วย	อาจารย์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
29.	น.ส.นิรมล	จันทรชาติ	มหาวิทยาลัยทักษิณพัทลุง
30.	น.ส.ศิริลักษณ์	ช่วยพนัง	มหาวิทยาลัยทักษิณพัทลุง
31.	นายเสณี	จ่าวิสูตร	สมาคมสร้างสุขชุมชนคนเมืองลุง
32.	นายสหจร	ชุมคช	โรงเรียนใต้โคนยาง สาขาที่ 1
33.	น.ส.เบญจวรรณ	เพ็งหนู	สมาคมรักษ์ทะเลไทย
34.	น.ส.จุฑาทิป	ชูสง	เครือข่ายเกษตรกรภาคใต้
35.	นายพูนธวัช	เล่าประวัติชัย	เกษตรกรพืชร่วมยางจังหวัดระนอง
36.	นายสุมิตร	ศรีวิสุทธิ์	ศพก.อำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช
37.	นายทวีวัตร	เครือสาย	นายกสมาคมประชาสังคมจังหวัดชุมพร
38.	น.ส.หนึ่งฤทัย	พันกุ่ม	เครือข่ายเกษตรกรข้าวไร่บ้านควน ชุมพร
39.	น.ส.สุชานันท์	โคนาหาญ	เครือข่ายเกษตรกรข้าวไร่บ้านควน ชุมพร
40.	น.ส.พัลลภา	ระสุโส๊ะ	ผู้ประสานงานศูนย์หลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 11
41.	นายอิสมาแอ	สิเดะ	สมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตอาสา
42.	นายอานัติ	หวังกุหลำ	สมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตอาสา

43.	นายกำราบ	พานทอง	สมาพันธ์นวัตกรรมชุมชนสีเขียวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
44.	นายสมยศ	ฤทธิ์ธรรมนาถ	รองประธาน ทสม.จังหวัดสตูล
45.	นายอับดุลรอซัก	เหมหวัง	สภาองค์กรชุมชนจังหวัดสตูล
46.	นายศาสนะ	กลับดี	ทีมสื่อสร้างสุขภาคใต้
47.	น.ส.ศิริพร	กลับดี	ทีมสื่อสร้างสุขภาคใต้
48.	น.ส.นรากาญจน์	บุญนวล	ทีมสื่อสร้างสุขจังหวัดพัทลุง
49.	นายพงศ์ไพโรจน์	มีตะรัตน์	ทีมสื่อสร้างสุขจังหวัดพัทลุง
50.	นายณัฐพงค์	คงสง	
51.	นายไพฑูรย์	ทองสม	